

fluum comminuant, vt piper, crocus, cinamomum, gingiber, cæpæ atque huiusmodi. Frixus quidam in sartagine vescuntur, alij exalfant, aut in patinis ex albo iute condiunt, pauperumque mensas frequentius subeunt: asellis enim longè sunt inferiores.

CAPVT XLVIII.

De Mana, & smaride.

Mana.

Piscis est Mæna qui herbosis littoribus gaudet, ac *Menoba* ab Italis dicitur, atque smaridi persimilis, latior tamen ac breuior, nec non rectam lineam in lateribus habet, quæ in smaride est arcoata: lutei est coloris, & si aliquando lituris cyaneis conspersa appareat, breue habet caput, osque minimum, dum clausum tenet, dum verò hiat, magnum ostendit. Iris oculorum subruber est, squamis tenuioribus contegitur, & dum desquamatur, albißima, atque argentea apparet: pinna quæ dorso incumbit, duodecim aculeis riget. Fecundissimus autem est piscis, atque præstantior, dum vterum gerit, gobionibusque præfert Hicæsius succi bonitate, licet non adeò gustui gratus, nec minùs ventrem subducit: sub craticula assus, vel in sartagine frixus ex arancij succo conditus, vt plurimum comedi solet, parum tamen nutrit, nec multum excrementi præbet. Smaris quoque littoralis est quem Romani *spigarum* vocant, corpore penè est tereti, & minori quàm mæna, squamis verò ea latioribus tegitur, lineam à capite ad caudam habet arcuatam, & caput longiusculum, atque hoc ei peculiare est, vt cum os aperit, labra exerit, tanquam ex tubo pixidatim infarcto, vt Bellonius refert: eius color ex cyaneo hilari in argenteum micat, tergore obscuriore, & ventre candidiore, caudam bifurcam gerit, atque vnicam in dorso pinnam: Bocæque adeò est persimilis, vt vix fermè distingui possint, carnem habet smaris candidam, boni succi, & facilis coctionis, paucique excrementi, quæ tum frixa, tum elixa ori non ingrata est, cuius iusculum ventrem subducere ferunt, suntque nonnulli qui ea de causa interdum ægrotis exhibent, multa quoque ex ea parantur medicamenta, quæ Dioscorides connumerat capite proprio de smaride: solet etiam sale condiri, qui à bibacibus maximè expenditur, palatum enim atque os stimulat, & sitim laescit.

Vires.
Smaris.

Vires.

CAPVT XLIX.

De Erythrino siue rubellione, bocæ, & salpa.

Erythrinus.

Erythrinus siue rubellio piscis est marinus, potius littoralis, quàm pelagijs, quem Romani *fragolinum* appellant, cuius corporis figura auratæ non est absimilis, squamis tegitur frequentibus, & valdè inter se coniunctis, ventre est subalbido, capite ar-

genteo, corpore vero reliquo rubescente, rostro acuto, & capite vtrinque compresso, ore paruo mediocribus dentibus munito, oculis magnis ac latis, & branchias vtrinque quaternas habet: In dorso vnica pinna longa, & aculeis multis horrida erigitur, alteraque longè minor ventri hæret, caudam bifurcam, atque vt plurimum lapides in capite gerit. Eiusque magnitudo palmi mensuram perraro excedit. In quo genere marem non reperiri affirmat Aristoteles, quoniam omnes qui capiuntur oua in vtero ferre comperiuntur. Carniuorus est piscis atque gregalis, & sæpè cancellis, & minutis crustatis pascitur: suauissimus est atque ab omnibus vbique nobilissimus censetur piscis, cuius caro satis tenera, atque friabilis est, propterea boni succi, concoctu facilis, & multi nutrimenti, quæ etsi omni tempore iucunda sit, hyeme tamen præstantior habetur, & frixa potius quàm elixa, & præcipuè si arancij mali succo, ac modico pipere condiatur. Ferunt nonnulli Rubellionem Venerem concitare, atque in vino putrefactum iis qui biberint, tedium vini afferre. Bocæ autem siue Boopes littoralis est piscis, quem Romæ *Bogam* vocant in cuius foro piscario canistra *bocidibres*, trachuris triglis, atque huiusmodi cumulata sæpè conspiciuntur, & vulgus vno nomine fricturam appellat, eo quod ob paruitatem in sartagine feruenti oleo frigi soleant. Est ergo Bocæ piscis perpetuò paruus, teres, cuius color hilari veluti aureo fulgore nitet, vt tergora colore ad aurum inclinante micare credas, crassiori capite constat pro corporis magnitudine, oculosque grandes habet, squamis contegitur, atque duos oblongos calculos in capite gerit, carnem non admodum duram habet, ob id nec concoctu difficilem, nec mali succi, imò si elixetur ius eius aluum emollit, atque ea de causa ægrotatibus interdum conceditur: elixus enim bocæ probè conficitur, & parum excrementi generat, ac pinnis coctus mollior, ac sapidiore efficitur, & sic moderatè frixus, omninò verè assus aridior redditur, multis modis paratur, & ex gelu conseruatur, ac sale conditur, qui & aureum quoque colorem retinet, qui coctus, atque sale spersus, folijsque laurinis complicatus diu asseruatur. Salpa equidem littoralis est, atque in maritimis etiam lacubus gignitur, sorbæque à Romanis vocatur, nullus verò piscium colore est pulchrior, ventre & lateribus candida est, dorso ex cinereo nigricat, & à capite in caudam per argentea latera nouem vtrinque aureis, rubentibusque lineis certis distinctis interuallis egregiè depingitur: caput paruum & rotundum habet, rostrum acutum, os exiguum serratis dentibus munitum, oculi aurei conspiciuntur, atque vnicam in dorso pinnam longiusculam, ac duodecim aculeis horridam habet, altera quæ ventri subest, ad caudam vsque deducitur, branchias vtrinque quaternas, atque eas quidem geminas, caudam bifurcam, squamisque latis & varij coloris contegitur, cuius moles raras raras excedit libras, stercore & alga, ac alijs foetidis vescitur cibis, ob id admodum vilis, & plebeus piscis vbique censetur, nec solum ætate nostra, sed à veteribus

Notat.

Vires.

Bocæ.

Vires.

Salp.